

Ekaterina Levental en Chris Koolmees: 250 uitvoeringen van 'De Weg'

Marielle Schreurs

Een aantal jaren geleden heeft er in het magazine – van wat toen de 'Nederlandse Harp Vereniging' heette – een interview gestaan met Ekaterina Levental waarin verschillende producties werden besproken, onder meer 'De Weg'. Nu, acht jaar later, wordt het stuk 'De Weg' maar liefst voor de 250e keer opgevoerd op 21 september in Epe. In dit interview kijken we terug naar die 250 voorstellingen.

Willen jullie je even kort voorstellen voor de lezers die jullie misschien nog niet kennen?

Jazeker! Ik ben Ekaterina Levental en ben als 16-jarig meisje van Joodse afkomst als vluchteling in Nederland gekomen vanuit Oezbekistan, een republiek in de voormalige Sovjet-Unie. Vervolgens ben ik harp gaan studeren in Enschede, Rotterdam en Lyon. En daarna zang aan het conservatorium in Den Haag. Ik zie mijzelf als een zangeres, harpiste én performer, want ik speel ook theater.

Ik ben Chris Koolmees. Ik heb voor diverse theatergroepen in Nederland gewerkt, als regisseur-scenograaf. Daarnaast heb ik als vormgever en decorontwerper ook voor verschillende omroepen en musea gewerkt. Verder maak ik ook eigen werk in de vorm van interactieve installaties en animaties.

Jullie hebben verschillende voorstellingen gemaakt. Kunnen jullie daar iets over vertellen?

Chris: Gaandeweg mijn loopbaan merkte ik dat Nederland nog zoveel mogelijkheden heeft om podiumkunst in te zetten. Je hebt de grote podia maar daarnaast zijn er nog zoveel kleine en informele podia, die je bijvoorbeeld meer in dorpen of kleinere steden tegenkomt. Kleinschalige plekken waar je eigenzinnig repertoire en ook maatschappelijke vraagstukken kunt delen met een breder publiek.

Voor mij als maker is daarbij onafhankelijkheid belangrijk. Daarom werken we met LEKS Compagnie zonder subsidie, en zoeken we naar andere wegen om de verhalen die wij belangrijk vinden te kunnen delen. En dat blijkt te kunnen. We zijn een stel sinds 2012, en maakten zo samen zeven producties in eigen beheer, die we nog allemaal doorlopend spelen.

'De Weg' is een van de producties, als ik het goed heb? Chris: Klopt, 'De Weg' heeft eigenlijk zijn oorsprong gevonden toen een directeur van een concertzaal in Gent ons vroeg een productie te maken over migratie. Dat was in 2015. En migratie werd snel daarna een heel actueel thema.

Ekaterina: Het vertelt het verhaal van mij, als 16-jarig meisje dat uit Oezbekistan is gevlucht en uiteindelijk aankomt in Nederland. Het is ook het verhaal van een meisje dat droomt dat haar werkelijkheid in een flits kan veranderen, zoals die van Assepoester.

'De Weg' leverde ons een nieuw pad op, in die zin dat we nieuwe podia vonden om dit vertelconcert met zang en harp te kunnen uitvoeren. Soms spelen we deze voorstelling wel drie keer in een week, en heel vaak op nieuwe podia.

Jullie hebben meerdere producties inmiddels. Wat kun je erover vertellen?

Ekaterina: Een aantal van de producties is gericht op actuele maatschappelijke thema's. Na 'De Weg' hebben we 'De Grens' gemaakt. Daarin vertel ik over het leven in een asielzoekerscentrum. En er is 'Schoppenvrouw'. Hierin vertel ik over mijn oma die zowel een heldin als ook een tiran was. We vergelijken haar leven met dat van andere iconische vrouwen zoals, Anne Frank, Marilyn Monroe, Maria Callas en Ulrike Meinhof (journaliste en lid van de Rote Armee Fraktion, red.).

Chris: In totaal hebben we nu zeven voorstellingen gemaakt, die allemaal verschillen qua vormgeving en aanpak. We zoeken steeds de communicatie met het publiek op en in

Ekaterina Levental en Chris Koolmees

Ekaterina Levental

elke voorstelling is dat weer anders.

Een praktisch dingetje met de uitvoeringen: een harp verplaatsen is toch echt niet gemakkelijk. Het is natuurlijk een kwetsbaar instrument. We hebben een soort van bestelwagen en gebruiken niet veel materiaal voor de voorstelling, maar de harp moet er dan nog bij! Ik heb een soort van uitschuifbare slee in onze auto gemaakt. Op die slee liggen kussens en daar leggen we de harp op, op de zuil. Aan de kop zitten ook weer kussens ter bescherming. Door die uitschuifbare slee kunnen we de harp veel makkelijker in de auto leggen of eruit halen.

Ekaterina, je zingt en begeleidt jezelf op de harp. 'De Weg' ga je binnenkort voor de 250e keer uitvoeren. Hoe studeer of repeteer je? Gaat het op een gegeven moment meer vanzelf?

Studeren houdt nooit op. Je moet je techniek onderhouden en ook je spieren. Na 250 keer dezelfde voorstelling te hebben gespeeld, ken je het stuk natuurlijk van binnen en van buiten. De pedalen verzetten kan ik nu bijvoorbeeld routinematig terwijl ik een verhaal vertel. Maar 'De Weg' heeft mij enorm veel geleerd. De eerste twintig voorstellingen waren heel spannend voor mij. Iedere keer probeer ik mezelf te overtreffen in wat ik wil overbrengen. Als je focust op wat je wilt overbrengen kun je doelgericht werken aan het hoe, aan de techniek die een middel is en nooit het doel. En door iets heel vaak te spelen ontdek je ook weer diepere betekenissen in een stuk, en weet je nog beter waarom je iets doet. Je blijft zoeken en jezelf ontwikkelen.

Wat is er voor jou veranderd in die jaren tussen de eerste voorstelling en de 250e die straks in september gaat komen?

Vroeger wilde ik als harpiste in een orkest spelen. Op een gegeven moment heb ik die ambitie laten varen. Ik ben mijn talent meer gaan inzetten voor eigen producties en een bredere ontwikkeling. Ik heb onder andere les gehad van de Franse harpiste Germaine Lorenzini. Van haar heb ik bijvoorbeeld geleerd om de muzikale lijn te ontdekken in een muziekstuk. Je kunt bijvoorbeeld puur de techniek

oefenen: een moeilijke passage heel vaak oefenen en daarbij focussen op de techniek. Maar je kunt je ook richten op de muzikale lijn. Die ga je onderzoeken en kijken hoe je die het beste kunt spelen. Dan werk je ook daarin vanuit wat je wilt delen met het publiek. Je techniek is niet het doel. Wat vooral veranderd is in die 250 voorstellingen, is onze verhouding met het publiek. Naarmate je een stuk vaker speelt, kun je je meer op je publiek gaan richten. Dat maakt iedere avond weer bijzonder.

Wat heb je al die jaren van het publiek ontvangen?

We hebben veel waardering ontvangen van het publiek. Het publiek heeft mij zingeving gebracht en dat doet me beter begrijpen waarom ik nu op deze manier werk. Het publiek heeft me veel motivatie gegeven.

Een productie als 'De Weg' ontroert ook. Daarnaast stelt het publiek veel vragen. Ook over de harp, men is soms verbaasd hoeveel geluid een harp kan produceren, en wat je met een harp kan.

Hoe gaan jullie het jubileum vieren?

Haha, we gaan het niet heel groots vieren. We gaan het gewoon in Epe vieren met het publiek. Het is al heel mooi om via 'De Weg' aandacht voor een actueel thema in de maatschappij te vragen. Dus eigenlijk vieren we dat met onze optredens.

En daarna?

We blijven 'De Weg' en de andere voorstellingen spelen; die gaan gewoon door. Daarnaast zijn we ook met een nieuwe voorstelling bezig: 'Hartenvrouw'. Dat is meer een komedie. Verder heb ik ook een soloprogramma met de harp: 'Oh! Quand je dors', naar een gelijknamig lied van Franz Liszt.

Als harpist blijf ik zoeken naar mijn talent; hoe kan ik hierin groeien. Ik hoop dat we met zijn allen kunnen zoeken naar onze talenten en daarbij niet bang zijn voor veranderingen. En niet bang voor elkaar. Ook daar gaat 'De Weg' over.

Meer info: leks.nu

Ekaterina Levental